

законодавчих актів України з питань спеціального оподаткування та звітності на період дії військового стану», Закон України № 2115-ІХ від 3 березня 2022 р. «Про захист інтересів журналістів під час військового чи військового стану».

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 березня 2022 р. № 236 «Про деякі аспекти митного оформлення деяких товарів, що ввозяться в Україну в умовах воєнного стану».

5. Податкові нововведення у зв'язку із запровадженням військового стану. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/publications/tax-and-legal-alert/2022/tax-updates-martial-law.html> (дата звернення: 15.10.2022 р.).

МІСЦЕ МІЖНАРОДНОГО ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА В
СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Волік В.В.,

*доктор юридичних наук, професор
студентка економіко-правового факультету
Маріупольський державний університет
м. Київ, Україна*

***Анотація:** Статтю присвячено аналізу галузевої належності міжнародного транспортного права, його місця в системі міжнародного права.*

В основу визначення місця міжнародного транспортного права в системі міжнародного права було покладено такі критерії як: особливості предмета, методу, автономія норм, особливості інституційного механізму, спеціальні принципи, джерела, особливості відповідальності.

Ключові слова: міжнародне транспортне право, міжнародне право, система, правовідносини.

Відносини між державами та їх юридичними й фізичними особами без застосування транспорту неможливі. Конвенції та інші міжнародно-правові акти у сфері транспорту створюють

уніфіковане право і зменшують застосування до перевезень колізійних норм.

Міжнародне транспортне право – це система принципів і норм, що регулюють відносини, які виникають між суб'єктами міжнародного права у зв'язку з використанням транспортних засобів у процесі міжнародного економічного співробітництва [1].

У міжнародному транспортному праві існують інституційні принципи за кожним видом транспорту, принципи, що мають технічну спрямованість та інші спеціальні принципи. Предметом регулювання міжнародного транспортного права є правовідносини, пов'язані зі здійсненням міжнародних перевезень вантажів і пасажирів. Об'єктом міжнародного транспортного права є міжнародна транспортна діяльність, пов'язана з перевезеннями.

Міжнародне транспортне право має свою систему. У системі міжнародного транспортного права можна виділити загальну та особливу частину. До структури загальної частини входять інститут суб'єктів та учасників, спеціальні принципи, джерела. До особливої частини належать інститути правового регулювання міжнародних перевезень залежно від видів транспорту, а саме: інститут морських перевезень, повітряних, автомобільних, річкових, залізничних, а також інститут змішаних і контейнерних перевезень [2].

Міжнародне транспортне право має і свої джерела, найбільш важливе значення, серед яких мають міжнародні договори, що регулюють міждержавні відносини в галузі міжнародного транспорту, що стосуються взаємних прав та обов'язків держав з питань транспортних сполучень, порядку встановлення міждержавних сполучень, також їхньої діяльності в міжнародних транспортних відносинах [3].

Про місце міжнародного транспортного права в системі галузей були висловлені різні думки. З точки зору Н.Ю. Єрпілевої, необхідно розділити транспортні правовідносини на приватні і публічно-правові. Вододіл між міжнародним транспортним приватним і міжнародним транспортним публічним правом, на її думку, проходить за предметом правового регулювання.

У міжнародному публічному праві предметом регулювання виступають міждержавні відносини владного характеру, що мають публічно-правову природу, тоді як предметом міжнародного приватного права виступають майнові та особисті немайнові відносини невідного характеру, що мають приватноправову природу.

Ю.М. Колосовим та Е.С. Кривчиковою висловлено думку, що міжнародне транспортне право – комплексна частина міжнародного права, до якої входять відносини як публічно-правового, так і приватноправового характеру. За такого підходу, предметом правового регулювання міжнародного транспортного права є суспільні відносини між транспортними підприємствами та іншими суб'єктами права, що виникають у зв'язку з наданням послуг з використання транспортних засобів для здійснення перевезень – з одного боку, та міжнародні публічні правовідносини щодо надання державою можливості іноземним підприємствам здійснювати перевізну діяльність у межах своєї території – з іншого боку. Однак автори не визначають сутність міжнародного транспортного права, а вживають термін "частина". Як частина, тільки вже міжнародного права, визначає місце міжнародного транспортного права в системі міжнародно-правових галузей.

На думку Є.С. Кувшинова, міжнародне транспортне право є підгалуззю міжнародного адміністративного права. Такої ж точки зору дотримується В.М. Шумилов, який вказує, що до сфери міжнародного адміністративного права слід віднести повністю або частково (як міжгалузеві інститути або підгалузі) міжнародне митне право, міжнародне атомне право, міжнародне транспортне право, міжнародне податкове право тощо [4].

Для з'ясування сутності міжнародного транспортного права доцільно простежити співвідношення міжнародного транспортного та міжнародного торговельного права, адже перевезення можна розглядати як послугу, з одного боку, і як процес, з іншого боку.

Відносини, що складаються в галузі міжнародного транспорту, регулюються як багатосторонніми конвенціями, договорами, угодами, ухваленими, як правило, під егідою міжнародних

організацій, так і двосторонніми договірно-правовими актами. Як перші, так і другі прийнято іменувати транспортними конвенціями, договорами.

Специфічною рисою міжнародного транспортного права є те, що рішення міжнародних організацій, як міжурядових, так і неурядових, відіграють істотну роль у регулюванні транспортних відносин.

У системі міжнародних відносин важливе місце посідають відносини, пов'язані з організацією і здійсненням міжнародних перевезень пасажирів і вантажів різними видами транспорту (залізничним, автомобільним, повітряним, морським, річковим).

Міжнародні транспортні перевезення – це обов'язкова умова успішного розвитку міжнародних відносин, міждержавних та економічних відносин. Перевезення сировини, матеріалів, устаткування, сільськогосподарської продукції та інших вантажів, передбачених міжнародними договорами та угодами, – це один із засобів їх реального виконання. Від чіткого урегулювання міжнародних відносин у галузі транспорту багато в чому залежать результати міжнародного співробітництва в різних його напрямках.

Таким чином, під міжнародним транспортним правом слід розуміти систему міжнародно-правових принципів і норм, які регулюють відносини, що виникають у процесі використання різних видів транспорту у сфері міжнародного співробітництва. Базові принципи і норми міжнародного транспортного права дістали своє юридичне закріплення у різних джерелах: міжнародних договорах та угодах з питань транспорту, актах міжнародних організацій (асоціацій, конференцій, палат, комісій тощо). Найпоширенішими є міжнародні договори з питань транспорту (транспортні договори). Вони укладаються від імені і за дорученням уряду центральними органами управління транспортом – міністерствами та іншими установами, які здійснюють керівництво залізничним, морським, річковим, повітряним транспортом [5].

Проаналізувавши предмет, метод, принципи, систему та джерела міжнародного транспортного права можна зробити висновок про те, що міжнародне транспортне право є підгалуззю

міжнародного адміністративного права, та в свою чергу міжнародне адміністративне транспортне право – це підгалузь міжнародного права, що являє собою сукупність міжнародно-правових принципів і норм, які регулюють міждержавні відносини, що виникають у зв'язку з міжнародними перевезеннями пасажирів і вантажів.

Література:

1. МІЖНАРОДНЕ ТРАНСПОРТНЕ ПРАВО. URL: <https://fingal.com.ua/content/view/561/88/1/1/>

2. Система міжнародного транспортного права. URL: https://stud.com.ua/29799/pravo/sistema_mizhnarodnogo_transportnogo_prava

3. International Transport Law. URL: <https://www.mermeroglu-hukuk.com/en/international-transport-law>

4. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ТРАНСПОРТНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ. URL: <https://maup.com.ua/assets/files/lib/metod/7089.pdf>

5. МІЖНАРОДНЕ ТРАНСПОРТНЕ ПРАВО ЯК ПІДГАЛУЗЬ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/22675/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%8C%D1%8F%20%D0%92%D0%AB%D0%A0%D0%95%D0%97%D0%90%D0%9D%D0%90%D0%AF.pdf>

МОТИВ ПОДОРОЖІ У ЗБІРЦІ ЕСЕЇВ В. МАХНА
«УЗДОВЖ ОКЕАНУ НА РОВЕРІ»

Ганченко А.Ю.,

аспірантка філологічного факультету

Одеський національний університет

імені І.І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Анотація: тези присвячено осмисленню мотиву подорожі у творчості письменника Василя Махна на матеріалі есеїстичної збірки «Уздовж океану на ровері». Звертаючись до текстів есеїв, проаналізовано мотив подорожі як географічної, так і ментальної, що здійснюється оповідачем есею та реципієнтом упродовж оповіді. Також з'ясовано засади авторської та читацької ідентифікації у художніх світах есеїв, які репрезентують трансформацію авторської та читацької картини світу, що ґрунтуються на реалізації мотиву подорожі.

Ключові слова: есеїстика, ідентичність, авторська та читацька ідентифікація, мотив, подорож, збірка, мортальність, пограниччя, оповідь.

Мандрівнича тематика як об'єкт художнього осмислення завжди цікавила письменників. Перспектива відобразити подорож у творах дозволяла авторам не лише описувати та фіксувати об'єктивну навколишню реальність, але й відкривала широкі можливості для аналізу описаних подій та рефлексії. Так, подорожня література, що виникла у формі щоденників, спогадів, нотатків, нарисів, записок чи репортажів, листів та автобіографій, репрезентувала вихід за рамки звичних жанрів, відтворювала безпосередні враження мандрівника та активізувала увагу літературознавців навколо цього явища.

У період трансформації постмодерністичного мислення відбувається відхід від попередніх традиційних уявлень про тематичну спрямованість мистецької течії та формування нової художньої парадигми, що актуалізує твори із мотивами подорожі,